

MOROZOV SZÜLETÉSÉNEK 100. ÉVFORDULÓJÁRA

A szovjet erdészeti szaksajtó, de a világ számos más országának erdészeti folyóiratai is megemlékeznek *Georgij Fjodorovics Morozov* születésének 100 éves évfordulójáról. Morozov szinte példátlan népszerűsége tett szert hazájában és külföldön. Hazáján kívül egy orosz erdésztudós sem ismert annyira, mint ő. Fő műve a Pétervárott 1912-ben kiadott „Ucsenie o lesze” (Az erdő élettana) 1928-ban megjelent német fordításban (a 2. kiadás 1959-ben). Később lefordították és kiadták Magyarországon (1952), Romániában (1953) és Lengyelországban (1953) is. A Szovjetunióban ez a könyv ez ideig 7 kiadást ért meg. „Az erdő élettana” sikerét nagy pedagógiai értéke és az a közvetlenség eredményezte, amellyel a szerző az erdő komplex jelenségét az egyszerű fogalmaktól az összetettekkig módszeresen, jól áttekinthetően bemutatja.

Élete rendkívüli módon alakult. 1867. I. 19-én Pétervárott született. Itt elvégezte a kadétiskolát, majd a katonai akadémiát és három évig tüzérsztként szolgált. Ezután megvált a katonaságtól és beiratkozott a Pétervári Erdészeti Főiskolára, amelyet 1894-ben végzett el. Foglalkozásának megváltoztatására szabad gondolkodásmódja s az erdő, a természet iránti szeretete készítette. Az erdőmérnöki főiskolára történt beiratkozása nagy szenzáció volt s a szakmájukat szerető erdészek között kezdettől fogva ismert személy lett. Főiskolai tanulmányainak elvégzése után a volt voronyezsi kormányzóság Hrenovi Erdőgazdaságában dolgozott s egyben a Hrenovi Erdészeti Technikumban tanított. Három évi szolgálat után két évig tartó tanulmányútra küldték ki Németországba és Svájcba, ahol az oktatási és kutatóintézeteken kívül mintegy 60 erdőhivatalt látogatott meg. Münchenben *Mayrnál*, Eberswaldeban *Schwappachnál*, Svájcban *Flurynél* dolgozott; megismerte továbbá *Gayert*, *Ramann*t és más vezető tudósokat. Külföldről visszatérve a Kamennno-sztyepi Kísérleti Erdészet vezetője lett, majd 3 év múlva professzornak választották meg a Pétervári Erdészeti Főiskola erdőműveléstani tanszékére. A hallgatók között rendkívüli népszerűségnek örvendett. Előfordult, hogy előadás után orosz szokás szerint nagy ovációval karjukra emelve vitték ki a teremből. Ez időben szerkesztője volt az Erdészeti Egyesület folyóiratának a „Lesznoj Zszurnal”-nak. A főiskola erdőműveléstani tanszékét 17 éven át vezette. 1920-ban halt meg Szimferopolban 53 éves korában. 315 tudományos műve jelent meg.

Morozov alkotta meg az első teljes értékű elméletet az erdőről, amely *Darwin* örök-lődési és változékonysági elméletén a létért folytatott küzdelem és a természetes kiválasztás tanán, valamint *Dokucsajev* genetikus talajtanán épül fel. Morozov dolgozta ki az erdőtípológiáról szóló elméletet, ugyancsak ő hagyta ránk a fafajeseréről szóló tanítást.

Geográfus, erdész, pedológus és botanikus volt egyszemélyben s így az erdőt mindig földrajzi jelenségként az éghajlattal, a talajjal és az egyéb környezeti tényezőkkel összefüggésben tárgyalta. Új természetszemléletnek vetette meg az alapját, amely a bioszférát egységnek tekinti s egyes összetevőit mindig egymásra gyakorolt hatásait figyelembe véve vizsgálja. Nyomdokain tanítványa, az erdész, botanikus és növénygeográfus *Szukacsov* külön tudományterületet fejlesztett ki, amelynek a biogecönoló-

gia nevet adta. Ma, amikor a természet komplex tanulmányozása a legkülönbözőbb szakmai érdeklődésű tudósokat széles kollektívába tömöríti, nem szabad elfelejteni, hogy ennek az új irányzatnak Morozov rakta le az alapjait.

Kiemelkedő szerepet játszott Morozov az erdészeti kutatás fejlesztésében is. Maga is tevékeny kutató volt. A kutatás-szervezés terén vallott nézetei sok vonatkozásban ma is időszerűek „Mindenek előtt — írta — táji kísérleti állomásokat kell szervezni, amelyeken a kutatók egész éven át közvetlenül megfigyelhetik a tanulmányozott jelenségeket állandó közvetlen kapcsolatban állva a tanulmányozott kísérleti objektummal”. Feltétlenül szükségesnek tartotta, hogy a kutató az adatgyűjtésben közvetlenül vegyen részt, saját szemével, kezével és eszközeivel vizsgálja a kísérleti alanyokat. Bár ma hasonlíthatatlanul jobban képzett kutatási segédszeméllyel rendelkezünk, s hatalmas műszerpark áll rendelkezésünkre, a témafelelős kutatóknak ma is közvetlenül részt kell vennie a terepi és laboratóriumi munkákban, közvetlenül meg kell figyelnie a kísérleti objektumok változását, fejlődését. Mint professzor, Oroszországban először vette fel az erdőművelés tananyagába az erdészeti kísérletügy oroszországi és külföldi történetének oktatását.

Morozov 27 évet tevékenykedett az erdészetben. Ez alatt a viszonylag rövid időszak alatt az erdőművelés tudományában és ennek határterületein oly hatalmas tevékenységet fejtett ki, s olyan rendkívüli képességet mutatott az orosz erdők tanulmányozásában és az orosz tudományos erdőművelés kialakításában, hogy nevét méltán tartják az orosz tudomány legkiválóbbjai között számon.

Morozov könyve „Az erdő élettana” Roth Gyula professzor kezdeményezésére a fel-szabadulás után nálunk is megjelent. Szívesen forgatják és olvassák szakembereink s minden olvasó emlékezetében mint lebilincselő, rendkívül érdekes olvasmány marad meg, nagy hatást gyakorolva szakmai felfogásának fejlődésére.

Dr. Keresztesi Béla

BIOMETRIAI ÉRTELMEZŐ SZÓTÁR

Üttörő munkára vállalkozott a Mezőgazdasági Könyvkiadó Vállalat, amikor a berlini VEB Deutscher Landwirtschaftsverlag szerzői kollektívájával együttműködve, közös szerkesztésben Biometriai Értelmező Szótárt jelentettek meg. A KGST tudományos kutatások koordinációs egyezménye keretében közreműködtek még a Lengyel Népköztársaság, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Szovjetunió mezőgazdasági kiadó. A hatnyelvű szótári rész 2700 fogalmat ölel fel. Ezeket a szerkesztők az angol szakkifejezések sorrendjében rendezték és számozták, a magyar, a német, az orosz, a lengyel és a cseh szójegyzékek pedig a sorszám utalással oldják meg a tájékozódást.

A magyar szerkesztői gárda — dr. Jánossy Andor, Muraközy Tamás és Aradszky Gézáné — azonban ennél jóval nagyobb feladatot oldott meg a „szótár” értelmző, 480 oldalas részében. A biometriai fogalmaknak valóságos kislexikonját dolgozták ki és bocsátották a szakközönség nyilvánossága elé. A több mint négyéves munka értékelése meghaladja egy könyvismertetés terjedelmét. Így csak néhány alapvető szempontot emelhetünk ki az erdészeti vonatkozásokra utalással.

Elsősorban meg kell állapítanunk, hogy ez a munka a maga bőséges — a függelékben közölt — szakirodalmi tájékoztatójával nagy segítséget jelenthet abban a tekintetben, hogy az erdészeti tudományos nyelvünket, nomenklatúránkat a modern biometriai fogalmakhoz igazítsuk. Ebben a vonatkozásban már meglehetősen előreléptek, főleg az Erdészeti Tudományos Intézet kutatói a különböző kísérletek értékelése során, mert itt egyre többször találkozunk korszerű biometriai fogalmazással. Ugyanez vonatkozik többé-kevésbé az erdészeti genetikai kutatásokra is. A biometriai genetika a most megjelent Értelmező Szótárban számos címszóval szerepel és a kialakult módszer jelentőségéről teljes képet ad. Hasonlóképpen hasznos útmutatást jelent a fenotípusos értékek számításának biometriai megvilágítása.

Ki kell emelni a könyv függelékének egy másik részét is, azokat a fontos táblázatokat, amelyek matematikai-statisztikai számítások esetében nélkülözhetetlenek. Így egészült ki a könyv a korrelációs együttható, a „t”, az „F” és a χ^2 (Khi) próba kritikus értékeinek csoportosításával különféle szignifikáns szinteken és az 1—999 négyzet táblázattal is.

Vannak azonban — mégpedig igen fontos — erdészeti területek, ahol a biometriai és a matematikai-statisztikai szemlélet alkalmazása ma még szűkebb körben mozog, de egyre sürgetőbbé válik. Vonatkozik ez legfőképpen a különböző erdőgazdasági becslések tudományos meghatározására. Ebben a tekintetben az erdőbecslésben igen nagy eredményeket produkált és ma is élenjárónak tekinthető tartalmi vonatkozásban. De elengedhetetlenül szükséges, hogy az erdészeti tudományok említett ágazataiban is alkal-

mazzuk a biometriai kifejezéseket, mert csak ily módon beszélünk közös nyelvet a modern biológiai tudományokkal. Ebből a szempontból iránymutató lehet az Értelmező Szótár több címszava, mint például a Becslések elmélete, a Biológiai hatásvizsgálat, az Információelmélet, a Játékelmélet. Megállapíthatjuk a többi közt, hogy az erdőállomány-populáció nemcsak biológiai, hanem biometriai, vagy pontosabban matematikai-statisztikai szempontból is meghatározást kíván. Csak egy példát. A faegyedek $d_{1,3}$ szerinti elhelyezkedése — természetesen már tisztításokon és legalább egyszeri gyéritésen átment állományt figyelembe véve — adott területen a Poisson-eloszlás útján is meghatározható. Egészítsük ki ezt azzal, hogy ezek a számításmódok s nem kevésbé a gazdasági számításokban ma már elkerülhetetlen programozások kivételéhez az elektronikus számítógépek alkalmazására is szükség van. A Biometriai Értelmező Szótár ebben a tekintetben is bőséges anyaggal segíti a szakembereket, mert a címszavak egész sora foglalkozik a számítógépek működési alapelveivel, használatuk módszereivel.

Reméljük, hogy az itt érintett fontos szempontoknak megfelelően a Biometriai Értelmező Szótár *következő kiadásában már erdészeti biometriai szakember közreműködése is elengedhetetlen követelmény lesz.* Annál is inkább, mert ez a könyv nemcsak a tudományos kutatóknak adott segítséget, hanem a gyakorlati szakembernek is egyre nagyobb szüksége lesz rá, s az egyetemi oktatásunkban is nélkülözhetetlen az ilyen típusú segédkönyv használata. Erdészeti vonatkozásban majd csak akkor jelent teljes értéket, ha az erdészeti biometria magyar szakemberei is bekapcsolódnak egy újabb hasonló munka kidolgozásába.

A nagy jelentőségű könyv külső kiállítása is megfelel a belső tartalomnak. A szabványtól eltérő alak, a kitűnő papír és a kifogástalan nyomdai előállítás — mely a Franklin Nyomda kimagasló teljesítőképességét bizonyítja —, egyaránt hozzájárul, hogy ezt a művet a magyar szakirodalom egyik reprezentatív kiadványának tekintsük.

Akos László

A. R. KONSZTANTINOV—L. R. SZTRUZER: AZ ERDŐSÁVOK ÉS A TERMÉS

Leningrádban könyvet adtak ki az erdősávok komplex vizsgálatának eredményéről „Az erdősávok és a termés” címmel, két szovjet kutató tollából.

A könyv több évtizedes, igen nagy területekre kiterjedő, különböző talaj és klimatikus körülmények között végzett kutatások általánosítására alapul.

A könyv *első fejezete* elsőként az erdősávoknak a széljárást befolyásoló hatásával foglalkozik. A vizsgálatok eredményeképpen a szerzők javaslatot tesznek a sávok egymásközötti távolságának célszerű méreteire, legkedvezőbb sávtelepítési és kialakítási módokra s végül a kedvezőtlenül telepített sávok esetében a javítás lehetőségére. Kedvezőbb esetben a jótékony hatás a sávtól mindkét irányban 40—50-szerese lehet az erdő magasságának; kedvezőtlen elrendeződés esetében a távolság 20—40%-kal csökken.

Az erdősávok hatására kedvezőbbé vált párolgási és lefolyási viszonyok nemcsak a *terméshozam* számottevő *növekedését* eredményezik, hanem a területek öntözésének is gazdaságosabb feltételeit teszik lehetővé az öntözővízszükséglet csökkentésével. Az öntözési *víznormák* mintegy 15%-os lehetséges *csökkentése* a már meglévő öntözőcsatornák gazdaságosabb kihasználását s egyben nagyobb területek megöntözését teszik lehetővé.

A szerzők a *könyv második fejezetét* az erdősávok mezőgazdasági hatékonysági kérdésének megoldására szánják. Vizsgálataik eredménye alapján lehetőség nyílik az erdősávtelepítés jelentőségének és hatásának reális értékelésére. A közgazdasági hatékonysági vizsgálat során kiadásként a sáv által elfoglalt területen a termésveszteséggel, a sávtelepítés költségével stb., bevételként pedig a védett területekről várható terméshozam növekedésével számoltak. A szokásos szélességű (10—20 m-es) erdősávok esetében a kiadások megtérülési ideje az ültetéstől számított 10—15 év; ha a sáv szélességét 40 m-re növelik, ez az idő csupán 17 évre emelkedik.

A könyv *harmadik fejezete* a jövőbeli várható khatások felmérésével foglalkozik. A vizsgálatokat és a közelítő számításokat négy különböző jellegű kísérleti területen végezték el.

Kimutatták, hogy a levegő átlagos páratartalma az erdősávok feletti légtérben 2,8 százalékkal dúsabb, mint a nyílt területek felett, ami évi 45—48 mm csapadéktöbbletnek felel meg. E csapadéktöbblet 70%-a a tenyészidőben hull le, ami a terület vízmérlege szempontjából a viszonylag csapadékszegény területeken különösen jelentős.

A Szovjetunió európai részén az erdős és erdős-sztyeppes területeken az évi csapadék 472 mm volt, aminek több mint 87%-a elpárolgott, és csak 13%-a — ebből 10% felszínen és 3% felszín alatt — folyt le. Az erdősávtelepítés és a magasfokú agrotechnika

alkalmazásának hatására az átlagos évi csapadék 503 mm-re nőtt, amiből 89% párolog el. Ugyanakkor a felszíni lefolyás 6%-ra csökkent s a felszín alatti lefolyás 5%-ra növekedett. Ezek alapján a jövőbeli csapadék 6%-os, a párolgás 9%-os, míg a felszín alatti lefolyás 70%-os növekedése várható, ezzel szemben a felszíni lefolyás 30%-os, az összegzett lefolyás 9%-os csökkenésére számítanak nagy területeken több év átlagában.

A szerzők hidrometeorológusoknak, tervező mérnököknek, közgazdászoknak, erdő-sávok és vízépítési létesítmények tervezésével foglalkozó szakembereknek, továbbá egyetemi hallgatóknak ajánlják könyvüket.

Déri József

Parlamenti interpellációk Franciaországban az erdőgazdálkodás jövedelmezőségéről. A sok sarjerdővel és a magyarországihoz hasonló fajajösszetétellel rendelkező Franciaországban az erdőgazdaságok rossz gazdasági helyzetben vannak. Különösen sok gondot okoz a vékony lombosfa választékok értékesítése. Amíg például 20 évvel ezelőtt a francia bányák 2 600 000 m³ bányafát igényeltek, 1967-ben már csak 600 000 m³ bányafa szükséglet. Az előrejelzések szerint nincs messze az az idő, amikor a bányák már csak kivételképpen használnak majd bányafát. A lombos rostfából és cellulózfából a szükséglet állandóan növekszik ugyan, az importfa konkurrenciája azonban annyira leszorítja a faárakat, hogy azok már alig fedezik a kitermelési és felkészítési költségeket. A felsorolt körülmények több képviselőt arra készítettek, hogy interpellációval forduljanak a földművelési miniszterhez kérdezve, mit tett és mit kíván tenni a kormány ennek a válságos helyzetnek a felszámolására. *Edgar Faure* földművelésügyi miniszter ezekre az interpellációkra a következőket válaszolta.

A kormány már régóta azon fáradozik, hogy a műszaki fejlődés és tudományos kutatási eredmények segítségével a vékony lombfa felhasználását fokozza. Ezen törekvések eredményeképpen pl. a cellulózipar, amely 1959-ben 934 000 m³ lombos cellulózfát dolgozott fel, 1965-ben már 1 848 000 m³-t használt fel. A farostlemezipar pedig ma már több lombosfát dolgoz fel, mint fenyőfát (1964-ben pl. 830 000 m³ lombosfát és 251 000 m³ fenyőfát használt fel). A cellulóz- és farostlemeziparban mindjobban tért hódít a tölgyfa is, ez idő szerint az összes lombosfa felhasználás 10%-a a tölgyfa. A kutatások a tölgyfa további térhódításának meggyorsítását szolgálják. Rámutatott a miniszter arra is, hogy a lombosfát feldolgozó korszerű faipar kiépítése mellett a fát termelő erdőgazdaságoknak fokozott mértékben kell alkalmazkodniuk a piac igényeihez. A sarjerdőket szálerdőkkel kell átalakítani és elsősorban azokat a fajajokat kell termesztetni, amelyeket a feldolgozók igényelnek. Az erdőgazdaságok érdekében a közös piacon kívüli országokból történő olcsó fabehozatal korlátozására a miniszter nem látott reális lehetőséget.

Schwierigkeiten am französischen Schwachholzmarkt. (Holz-Zentralblatt, 1966. 145. sz. 2547 old.) Parlamentarische Anfragen zur Ertragslage der Forstwirtschaft in Frankreich. (Allgemeine Forstzeitschrift, München, 1967. 22. évr. 5. sz. 77. old.) alapján referálta

Dr. Keresztesi Béla

A faállományok mindenkori legalacsonyabb és legmagasabb fája magasságkülönbségének mértéke, valamint a magasságkülönbség alakulásának dinamikája elsősorban a kezeléstől függ. Ennek igazolására *G. Hempel* három tételt állított fel. A kezelési módokat az alsó- és a felsőgyérintések csoportjába foglalta össze. Az alsógyérintés esetén a differencia görbe idősebb korban asimptotikusan közeledik az x tengelyhez, mivel a gyérintések során az alsó szint fát eltávolítják. Azokban az állományokban, ahol felsőgyérintést alkalmaztak, a differencia idősebb korban növekszik.

A hosszúlejárátú gyérintési kísérletek adataiból a standardgörbét meg lehet rajzolni. *Wiedemann* luc fatermési táblája alapján a szerző ideiglenes magassági differenciagörbét szerkesztett. Több állomány egykori kezelését próbálták a standardgörbe adataival való összehasonlítás útján meghatározni. Az így kapott eredmény helyességét az erdő-történeti kutatások külön is igazolták.

Ez a vizsgálati módszer tehát elősegíti a különböző erdőnevelési eljárások eredményességének megítélését.

Hempel tanulmánya figyelmet érdemel nálunk is. Gyakran vizsgáljuk a kimagaslóan nagy és értékes élőfakészlettel rendelkező állományokat. Ha csak részben is sikerül ezek kezelési módjára következtetnünk, számos támpontot nyerhetünk erdőnevelési irányelveink helyes kialakításához. Ehhez nyújt segítséget *Hempel* eljárása.

(Archiv für Forstwesen 1965. 14. 5. 459—474. Ref.: dr. Solymos Rezső.)

MAGYAR ERDŐK HÍRE KÜLFÖLDÖN

Max. Hagman genetikus, a finn erdészeti kutató intézet maisalai erdészeti nevelési állomásának vezetője közölte az alábbiakat. A finn erdészeti kutató intézet 1927-ben Olli Heikinheimo professzor irányításával lucfenyő származási kísérletet kezdett. Ebben a magyarországi lúcosokat egy kőszegi — közelebből meg nem határozott — származás képviseli. A magot 1927. tavaszán vetették el az intézet csemetekertjében. 1931-ben telepítették ki a 2/2 éves csemetéket $1,5 \times 1,5$ m hálózatban 40×40 m parcellába, Solböle kísérleti erdő 99 erdőrésztletébe. Az erdő Tamisaari (Ekenäs) várostól 35 km távolságra van délnyugati irányban, Finnország egyik legdélnyugatiabb pontján. A kísérletben a magyarországin kívül 10 finn, a középeurópaiak közül 4 szász, 1 bajor, 2 svájci és 1 csehszlovák származás szerepel. 1965. évi felvételek szerint a magyar származás állományának felső magassága 15,9 m, a felső szintbeli fák átlagos mellmagassági átmérője 20,5 cm. A törzsszám 1354 db/ha és a fatömeg $193 \text{ m}^3/\text{ha}$. (A fenyők termesztése 305. o. IV. fatermési osztálynak felelhet meg.) A legjobb származások sorrendben: No. 94 Carlsfeld (Szászország) $237 \text{ m}^3/\text{ha}$, No. 98 Csehszlovákia $223 \text{ m}^3/\text{ha}$, No. 88 Elimäki $209 \text{ m}^3/\text{ha}$, No. 95 Bajor Erdő $202 \text{ m}^3/\text{ha}$ és az ötödik a kőszegi származás. (Érdekesként említjük, hogy a levél írásakor,

1967. január 31.-én Maisalában — 34°C hőmérsékletet mértek!) A felvétel 1965. nyarán készült.

Dr. Szőnyi László

Az egyszemélyes munka bevezetése világszerte egyre nagyobb tért hódít. Ez természetes következménye a kis súlyú, egyszemélyes motorfűrészek elterjedésének. Magyarországon egyelőre csak a darabolásban tértünk át az egy fő alkalmazására. Balesetelhárítási okok miatt a döntésben utasítás írja elő a két fő alkalmazását. Több külföldi országban azonban már döntésben is az egy fő mellett törnek lándzsát.

A Csehszlovák Szocialista Köztársaságban e problémakör tisztázására mélyreható vizsgálatokat folytattak. Megállapították, hogy a motorfűrészkezelők percenkénti energia felhasználása átlagosan 7 Kcal. Ugyanakkor a kisegítő — a kis igénybevétel miatt — ennek csak töredékét adja le. A motorkezelőnek az effektív munkára fordított idő 75%-át pihenéssel kell töltenie, hogy munkabírása ne csökkenjen. Ilyenkor az alig igénybevett kisegítő vele együtt pihen. A kisegítő kiküszöbölése a Szovjetunióban 30—50%-os teljesítmény növekedést és a fűrészés munkában 25—30%-os létszám-megtakarítást, Romániában 45%-os fűrészelési munkabér megakarítást eredményezett. Ugyanakkor azt tapasztalták, hogy az egy fűrészre eső teljesítmény nem egészen 10%-kal csökkent. A csehszlovákiai megfigyelések a termelékenység-növekedés és a költség csökkenés említett adatainak helyességét igazolták, a fűrészre jutó teljesítménycsökkenést azonban nem tapasztalták. A balesetek és az egy személyes döntési munka közötti összefüggést is behatóan vizsgálták. A megfigyelt területen döntés közben egy év alatt 5 halálos baleset fordult elő. A halálos baleset három esetben a motorfűrész kezelőt, két esetben a kisegítőt sújtotta. Két motorfűrészkezelő fennakadt fa szabálytalan levétele, egy pedig a rádólt szomszédos fa miatt lelte halálát. A két kisegítőt viszont az általuk döntött fa ütötte agyon.

A kísérletek során meghallgatták a motorfűrészkezelők véleményét is. A gyakorlat mind az egyszemélyes döntést nevelték meg biztonságosabbnak.

Mind ezek alapján a kísérletek mind a döntésben, mind a darabolásban az egyszemélyes fűrészés munka helyességét igazolták. A munkavezetőknek azonban gondoskodni

kell arról, hogy az önállóan dolgozó fűrészesek — megfelelő gyakorisággal — váltsák egymást.

[KRIZ, M. (1965): Motorfűrész a komplex fakitermelő munkacsoportban. Lesn. Cas., Praha, 11. évf. 6. sz. — Ref.: dr. Szász Tibor.]

Fatermési tábláink továbbfejlesztéséről az elmúlt években több vita folyt a két Németország között. Sokféle vélemény hangzott el az újonnan készülő, korszerű fatermési táblák rendeltetéséről. A továbbfejlesztés irányát meghatározza az, hogy milyen célkitűzések érdekében kívánjuk őket alkalmazni.

Erteld nem tartja elfogadhatónak *Assmannak* azt a megállapítását, hogy a fatermési táblák adatainak átlaga közel az optimális növedéket szolgáltatassa. *Mitscherlich* szerint a faterméstannak nem szabad előírni a gazdálkodás számára azt, hogy miként kell az állományokat nevelni.

Erteld álláspontja az, hogy nemcsak a maximális növedék elérését kell a szerkesztés során alapul venni, hanem egyéb, erdőművelési, erdővédelmi szempontokat is. Az optimális növedékre épült táblák csupán olyan tájékoztató adatsorok lehetnek, amelyekre a használatban levő táblák támaszkodnak. Szükségesnek tartja a fatermési táblák időről időre való felülvizsgálatát és módosítását.

Egyetért *Erteld Assmannak* azzal a megállapításával, hogy a fontosabb és nagyobb kiterjedésű termőhelytípusok (egységek), tájak számára is készüljenek fatermési táblák. Ezek a helyi erdőművelők és erdőrendezők kitűnő segédeszközei lehetnek. Az általános fatermési táblákat azonban nem tudják helyettesíteni.

A mi álláspontunk közel áll ehhez. Az ERTI-ben a fő állományalkotó fajokra terveink szerint általános és helyi fatermési táblákat szerkesztünk. Általános fatermési táblát készítettünk eddig a vöröstölgyre és az erdeifenyőre. Helyi fatermési tábla pedig a zalai bükkösökre és a bakonyi feketefenyvesekre készült.

(Archiv für Forstwesen 1965. 14. 5. 475—483. Ref.: dr. Solymos Rezső.)

A faszén ismét korszerű lett — közli a nyugatnémet szaksajtó. Amerikában a faszén néhány év óta renaissance-át éli. Úgy találják ugyanis, hogy roston sült hús jobb ízű, ha nem grillen, hanem faszén felett sűtik. A faszén tehát ismét becses cikk lett. Az NSZK-ban roston sütés célra csak az utóbbi években kezdték fokozottabban igényelni. A becslések szerint az évi igény összesen 2000 tonna, ennek nagyrésze a vendéglátó iparba kerül. Az NSZK összes faszéntermelése kb. 20 000 tonna.

(Allg. Forst. Zeitschrift, 1966. 44. sz. Ref.: Kolossváry Szabolcsné.)

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Az Országos Erdészeti Egyesület Országos választmánya március 10-én ülést tartott. Napirendi pontok voltak:

1. Főtitkári beszámoló.
2. Az 1967. évi vezetőségválasztó közgyűlés előkészítése, a jelölőbizottság megválasztása.
3. Az erdészeti hatósági és gazdasági feladatok szétválasztására vonatkozó OEF javaslat megvitatása.

Kocsárdy Károly alelnök elnöki megnyitója után *Fekete Gyula* főtitkár beszámolójában rövid visszapillantásként megemlékezett a jubileumi ünnepekről, majd tárgyalta az 1966. évben megoldott feladatokat és értékelte Egyesületünk munkásságát.

Helyi csoportjaink munkájával kapcsolatban megállapította, hogy múlt évi tevékenységük az 1965. évihez viszonyítva számottevően növekedett. A beérkezett jelentések szerint 1966-ban 563 szakmai továbbképző előadást, tanulmányutat, klubnapot és egyéb összejövetelt rendeztek s ez 259-cel több mint az elmúlt évben volt. A taglétszám alakulásában, valamint a különböző egyesületi tevékenység terén az elsők közé sorolta az esz-